

AYTH 1911,

16410 E1A

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ : ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ, ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ

ΣΥΝΑΡΟΜΗ (Ἐσωτερικοῦ) σελ. 6
ΕΤΗΣΙΑ (Ἀπὸ τοὺς Διδασκάλους) » 5
(Ἐξωτερικοῦ) φρ. 10

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Κ. Γ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Ἐν Λευκοσίᾳ τῇ 1 Ἰανουαρίου 1911.
ΕΤΟΣ Γ'. ΑΡΙΘΜΟΣ Ι.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

 Τὸ μικροσκοπικὸν σφαιρίδιόν μας ἐπλανήθη ἀπαξ ἔτι ἐν τῷ διαστήματι καὶ ἐπετέλεσεν ἀκόμη μίαν περιφορὰν περὶ τὸν ζωοδότην γίγαντα ὅστις διὰ τῆς ἀπείρου ἐλκτικῆς του δυνάμεως κρατεῖ δέσμιον πρὸς ἑαυτὸν, ὁμοῦ μὲ τὸ ἰδικόν μας καὶ τὰ τόσα ἄλλα σφαιρίδια τοῦ συστήματός του.

Τριακοσίας ἐξήκοντα πέντε στροφὰς ἐτέλεσε περὶ ἑαυτὴν ἡ γῆ μας καὶ ὁ ἀπειροελάχιστος αὐτὸς ἀριθμὸς τῶν στροφῶν προστίθεται, διὰ μίαν ἔτι φορὰν, εἰς τὸν τεράστιον ἀριθμὸν ἐκείνων τὰς ὁποίας ἀπὸ τῆς δημιουργίας αὐτοῦ ὁ Πλανήτης μας ἀενάως ἐπιτελεῖ. Στροφαί, μὲ τὰς ὁποίας ὁ ἐφήμερος ἄνθρωπος μετρᾷ τοῦ χρόνου τὴν παρέλευσιν καὶ τοῦ θανάτου τὴν προσέγγισιν. Στροφαί, ἐκάστη τῶν ὁποίων μᾶς προσεγγίζει κατὰ ἐν βῆμα πρὸς τὸν τάφον, ἐκάστη τῶν ὁποίων μᾶς φέρει θλίψεις ἢ χαρὰς, ἡδονὰς ἢ πόνους, ζωὴν ἢ θάνατον. Στροφαί ποῦ εἶνε μηδὲν διὰ τὴν αἰωνιότητα τοῦ σύμπαντος καὶ τὸ πᾶν δι' ἡμᾶς. Στροφαί ποῦ τὰς μετροῦμεν μ' ἐπιμέλειαν καὶ ποῦ παρέρχονται χωρὶς καμμίαν σημασίαν διὰ τὴν φύσιν, τὴν μητέρα φύσιν, τὴν αἰώνιον καὶ ἀναλλοίωτον δι' ἡμᾶς, τὴν ἐξελισσομένην καὶ ἀεὶ μεταβαλλομένην διὰ τοὺς βλέποντας, τοὺς ἐννοοῦντας ὅτι «τὰ πάντα ρεῖ».

 Σφαῖρα ἀπειρομεγέθης καθ' ἑαυτὴν, κοκκίον ἄμμου ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς γιγαντώδεις σφαίρας ἐξ ὧν πληροῦται ἡ ἀπειρος τοῦ Σύμπαντος ἑκτασις, στροβιλιζέται ἀπὸ δισεκατομμυρίων αἰῶνων περὶ ἑαυτὴν καὶ περιστρέφεται περὶ τὸν πατέρα Ἥλιον ἢ Γῆ μας, κατευθυνομένη πρὸς τὸ Ἄγνωστον, καὶ ἐρχομένη ἀπὸ τὸ Ἄπειρον, ἐν τῇ παρόδῳ τῶν αἰῶνων καὶ τῇ σιγῇ τοῦ κενοῦ, ὑφισταμένη μεταβολὰς καὶ ἀλλοιώσεις τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς καὶ χαράττουσα ἐν λίθοις τὴν ἱστορίαν της.

Καὶ ἰδοὺ, ἐν τῇ χρονικῇ στιγμῇ οἱ ὄροι καθίστανται πρόσφοροι, ἐμφανίζεται ἐπ' αὐτῆς ἐν ὄν ὀργανικόν, ὡς τόσα ἄλλα, ζῶν ὡς τόσα ἄλλα, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ φέρον σπινθῆρα φωτὸς ὑπερέτερου, ἐξ οὗ σὺν τῷ χρόνῳ ἐξανάπτει τὸ πῦρ τῆς νοήσεως. Εἶνε ὁ ἄνθρωπος.

Μικρὸς καὶ ἀσθενὴς κατ' ἀρχὰς, γυμνὸς καὶ ἄοπλος μεταξὺ τῶν θηρίων, ἐνδεὴς καὶ ἐκτεθημένος εἰς τῆς φύσεως τὰς ἰδιοτρόπους ἢ περιοδικὰς μεταβολὰς, εὔρε σὺν τῷ χρόνῳ τρόπον, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ σπινθῆρος ἐκείνου, νὰ ὀπλίσῃ ἑαυτὸν κατὰ τῶν θηρίων καὶ τῆς ἀφύχου, φύσεως, νὰ ὑποτάξῃ τὰ θηρία, νὰ προσδώσῃ ἑαυτῷ τὴν εὐμάρειαν καὶ εὐζωίαν· καὶ ἐκάλεσεν ἑαυτὸν **Βασιλέα τῆς δημιουργίας.**

Ἡ δεξιότης τοῦ θαυμασίου ὀργάνου του, τῆς χειρὸς, καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς νοήσεώς του, ἀξίου κυρίου τοῦ πολυμηχάνου τοῦ ὑπηρετοῦ, κατέστησαν τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ δεσμεύῃ καὶ χρησιμοποιοῖ πρὸς ἴδιον ὄφελος τὰς τυφλὰς δυνάμεις τῆς φύσεως καὶ νὰ πολλαπλασιάσῃ ἐπ' ἀπειρον τὰς ἰδίας, ἀσθενεῖς δυνάμεις. Ἐταξε πανσθενεῖς ἑαυτοῦ ὑπηρετάς τὸν ἀτμὸν καὶ ἤλε κτρισμὸν, ὥπλισε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ δι' ὀργάνων ἐκμηδενιζόντων τὰς ἀποστάσεις καὶ διαστάσεις, ἀπέκάλυψε τὰ μυστήρια τῆς φύσεως καὶ τῆς δημιουργίας εὔρε φυλακὴν ἀπὸ τῶν νόσων καὶ κατέστησεν ἑαυτὸν ἀληθῆ Βασιλέα τῆς κτήσεως. Καὶ ὅταν τοῦτο κατώρθωσε, μετριοφρόνως ἔταξεν ἑαυτὸν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ζωολογικῆς κλίμακος, ὑπὸ τὸ ἐπιστημονικὸν ὄνομα: Homo sapiens ἦτοι **Ἄνθρωπος ὁ σοφός.** Καὶ ἡ μετριοφρον αὕτη, ἀλλὰ πολὺ δηλωτικὴ ὀνομασία εἶνε ἴσως ἡ ἀληθὴς ἐνδειξις τοῦ μεγαλείου του καὶ τῆς ἰσχύος του.

 Παρέρχονται τὰ ἔτη τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, συνεχῶς, ἀδιαλείπτως. Ἐκάστη νέα περιφορὰ τῆς γῆς συνεχίζει μίαν προηγουμένην, χωρὶς σταθμὸν, χωρὶς ἀνάπαυλαν, χωρὶς ἀφετηρίαν, χωρὶς τέρμα. Συνεχῆς καὶ ἀτέρμων ἴμας, τοῦ ὁποίου ἐκάστη περιφορὰ εἶνε τόσον μακρὰ δι' ἡμᾶς καὶ τόσον βραχεῖα διὰ τὸ ἄπειρον τοῦ χρόνου καὶ ἀτελεύτητον διάστημα. Ἐὰν μεθ' ἐκάστην περιφορὰν τῆς σφαίρας μας περὶ τὸν Ἥλιον, ὁ τῆς σφαίρας ταύτης κυρίαρχος ἄνθρωπος, εὕρισκῃ ἑαυτὸν καλλίτερον ἐν τῇ ἐνασκήσῃ τῶν ὑψηλῶν χαρισμάτων ἅτινα παρέσχεν αὐτῷ ὁ τῆς νοήσεως σπινθῆρ, ἐὰν εὕρισκῃ ἑαυτὸν μᾶλλον προκεχωρηκότα ἐν τοῖς ἔργοις τῆς προόδου, τῆς ἀναπτύξεως, τῆς μορφώσεως ἅτινα καθιστᾷσι κατάδηλον τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν λοι-

πὸν κόσμον, εὐλογημένοι ἔστωσαν αἱ περιφοραὶ αὐταὶ τὰς ὁποίας συμβολικῶς καλοῦμεν ἔτη. Ἐάν ἡ ἀρχαμένη ἤδη, μέλλει νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν μετ' ἑαυτὴν τὴν ἀνθρωπότητα, ἀφοῦ ἐπὶ τριακοσίας ἐξήκοντα πέντε ἡμέρας ἀγωνισθῆ αὐτὴ εἰς τῆς εἰρήνης καὶ προόδου τὸ εὐρὺ στάδιον, καλῶς νὰ ἔλθῃ.

Καὶ μὲ τὰς ἐλπίδας ταύτας προσφωνοῦμεν καὶ μὲ χαρὰν ὑποδεχόμεθα τὸ **Νέον Ἔτος 1911.**

Η ΠΛΑΣΜΟΓΕΝΕΙΑ

Τὸ ἔγκριτον περιοδικὸν «Ἐπιστημονικὴ Ἠχώ» ἀναγράφει τὰ ἐξῆς περιεργότατα ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως.

Ἐάν ἐπὶ σιροπιώδους πυριτικῆς ὀξέος ἀφήσωμεν νὰ πέσῃ σταγῶν διαλύσεως χλωριούχου ἀσβεστίου, ἀπομένει στερεὸν πυριτικὸν ἀσβέστιον διατηροῦν τὸ σχῆμα καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς σταγόνας.

Πάντοτε ὁσάκις ἡ κρυστάλλωσις τελεῖται ἐντὸς μέσου κολλοειδοῦς, δυναμένου νὰ συμπηχθῇ ὑπὸ κρυσταλλικῶν μορίων, παράγονται κύτταρα καὶ ἄλλα ὀργανοειδῆ σχήματα.

Οἱ ἀρχαῖοι παρατηρηταὶ Harting, Rainéy καὶ οἱ νεώτεροι Burke, Dubois καὶ Kueckuek, παρήγαγον κύτταρα διὰ καλλιέργιας ἀνθρακικοῦ ἀσβεστίου ἢ ἀνθρακικοῦ βαρίου ἐντὸς ζεουσῶν διαλύσεων. Ἄλλ' ἡμεῖς ἀπεδείξαμεν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα δύνανται νὰ προκύψωσιν ἐντὸς κολλοειδοῦς πυριτίου καὶ πυριτικῶν διαλύσεων. Τὸ πυρίτιον εὐρίσκεται πανταχοῦ καὶ ἀποτελεῖ μέγα μέρος τοῦ γήινου φλοιοῦ. Ἐάν ἐπομένως, ἀντὶ νὰ παραγάγωμεν τὰς κρυσταλλώσεις ταύτας ἐντὸς ὑγρῶν, σχηματίσωμεν αὐτὰς δι' ἐξατμίσεως, θέλομεν ἔχει ἀποτελέσματα ἐκπληκτικὰ. Διαλύομεν π.χ. εἰς 10 κυβ. ἑκατοστὰ ὕδατος, 1 γραμμάριον ἀνθρακικοῦ νατρίου καὶ 0,50 ἀνθρακικοῦ καλίου. Προσθέτομεν 2 κυβ. ἑκατοστὰ τῆς διαλύσεως ταύτης εἰς 10 κυβ. ἑκατ. κολλοειδοῦς πυριτίου ἢ κολλοειδοῦς πυριτικοῦ ἀργιλίου, (διαλελυμένου ἐντὸς ποτάσεως καὶ ἐξουδετερωθέντος δι' ὕδρουχλωρικοῦ ὀξέος) καὶ ἀφίνομεν νὰ ἐξατμισθῇ ἐντὸς ξηραντήρος. Μετὰ 24 ὥρας εὐρίσκομεν σφαιροκρύσταλλα ἀνθρακικοῦ νατρίου ἔμπε-

ποτισμένου διὰ πυριτίου καὶ ἀνθρακικοῦ καλίου. Τὰ σφαιροκρύσταλλα ταῦτα πολλάκις ἔχουσι τὴν ὄψιν τελείων κυττάρων ἐμβρύων μαστοφόρων (ἀνθρώπου), κατὰ τὴν ἰχθυόμορφον αὐτῶν φάσιν.

Τὰ κύτταρα ταῦτα δύνανται νὰ μονιμοποιηθῶσι διὰ τοῦ ἀπολύτου οἰνοπνεύματος καὶ νὰ χρωματισθῶσι διὰ τῶν ἱστολογικῶν χρωστικῶν οὐσιῶν.

Τὰς αὐτὰς μεθόδους δύναμεθα νὰ παραδεχθῶμεν καὶ διὰ τὰ κύτταρα τὰ ὁποία σχηματίζονται ριπτομένων διαλύσεων γαιωδῶν ἀλάτων ἐπὶ μεταλλικῆς πλακῆς θερμανθείσης. Μονιμοποιοῦμεν διὰ τῆς θερμότητος, ὅπως καὶ διὰ τὰ μικρόβια, καὶ χρωματίζομεν. Ὁ χρωματισμὸς λοιπὸν τῶν φυσικῶν κυττάρων δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸς, καὶ μία μόνη ἱστολογία ἰσχύει διὰ τε τὰ φυσικὰ καὶ διὰ τὰ τεχνητὰ κύτταρα. Πρὸς τούτοις τὰ ὀργανοειδῆ ταῦτα ἀπορροφῶσι καὶ διατηροῦσι μετ' ἀπληστίας πᾶν εἶδος σώματος διαλελυμένου, καὶ ἀποτελοῦσιν οἶνοι μικροσκοπικὰ ἐργαστήρια, ἐν οἷς θ' ἂν ἦ τὸ οὐρανὸν ἀγίνωσιν ἀντιδράσεις. Κατώρθωσα πράγματι νὰ λάβω τοιαῦτα ὀργανοειδῆ, ἔμπεποτισμένα διὰ 40 διαφόρων οὐσιῶν! Ὁ φωσφόρος διαλελυμένος ἐν χλωριοφορμίῳ ἀπορροφᾶται ἐπίσης καὶ λαμβάνομεν οὕτω θαυμασίαν ἀπεμίμησιν φωσφορίζοντων ὀργανισμῶν. Διὰ τοῦτο εἶναι καλλίτερον νὰ παρασκευάζωμεν ὀγκώδη κύτταρα, ἀφίνοντες νὰ πέσῃ μεγάλη σταγῶν πυριτικῆς ὀξέος ἐπὶ πλακῆς ὑαλίνης, διαβραχείσης δ' ὀξεικοῦ ὀξέος. Ἴσως οὕτω κατορθώσωμεν νὰ συθέσωμεν τὴν ὀργανικὴν ὕλην εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν τεχνητῶν κυττάρων!..

Ἦδη καταγίνομαι εἰς τὴν μελέτην ἐντελῶς νέας θεωρίας, καθ' ἣν οἱ πυριτικοὶ βράχοι ἀποσυντιθέμενοι ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, παρήγαγον πυριτικὸν ὄξυ, ἀργίλλον, ἀνθρακικὰ ἀλκάλια καὶ ἄλλα ἄλατα, ἅτινα διὰ βραδείας ἐξατμίσεως, ἢ ἐντὸς ὑγρῆς καὶ θερμῆς ἀτμοσφαιρας, ἐσχημάτισαν κύτταρα ὅμοια πρὸς τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα τεχνητὰ, καὶ τὰ ὁποία ἔλαβον ζωὴν ἐπὶ ἀνοργάνου ἐδάφους.

Ὅπως ὅποτε, βέβαιον εἶναι ὅτι διὰ φυσικῶν στοιχείων κατώρθωσα νὰ παραγάγῃ ἐμβρυὰ ἀνοργάνων ὄντων. Τὸ μέλλον θ' ἀδείξῃ, ἂν ταῦτα εἶναι ἰκανὰ καὶ νὰ ζήσωσι.

A. L. HERERRA

Καθηγητὴς τῆς Βιολογίας ἐν Μεξικῷ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΓΛΩΣΣΑ

Ἡ γλῶσσα ὑπὸ τὴν στενωτέραν αὐτῆς ἔννοιαν ὀρίζεται ὡς ὄργανον, χρησιμεῖον εἰς τὸν ἄνθρωπον πρὸς ἀνακοίνωσιν τῶν σκέψεων καὶ κρίσεών του εἰς τοὺς ὁμοίους του. Ἄνευ γλώσσης ὁ ἄνθρωπος θὰ διέφερε τῶν ἀλόγων ζώων μόνον κατὰ τὴν μορφήν. Τελευταίη δὲ σπουδαιότητα ἔχει ἡ γλῶσσα εἰς τὴν πνευματικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀνάπτυξιν, ὥστε πολλοὶ τῶν φιλοσόφων, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον, ἐγνωμάτευσαν ὅτι ἄνευ γλώσσης ὁ ἄνθρωπος θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ σκέπτεται. Ἡμεῖς ὁμῶς ἐνταῦθα δὲν θὰ ἐξετάσωμεν τί φρονεῖ ἕκαστος τῶν φιλοσόφων περὶ γλώσσης, ἀλλὰ τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς εἰς τὴν πνευματικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀνάπτυξιν.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ζωῆς του, ὁ ἄνθρωπος βλέπει καὶ ἀκούει χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν. Σχηματίζει ἀσυνειδήτως μόνον παραστάσεις τῶν διαφορῶν ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων προσπιπτόντων ἀντικειμένων, αἵτινες χρησιμεύουσιν ὡς προπαρασκευὴ τοῦ λόγου. « Ἐποπτεύων ὁ παῖς, λέγει ὁ Λίνδνερ, τὰ ἀντικείμενα, ἀκούει συγχρόνως παρ' ἄλλων τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ σημειοῖ αὐτά. Ἡ ἐποπτεία καὶ τὸ ὄνομα συγχωνεύονται παρ' αὐτῷ εἰς ὀλίγην παράστασιν τοσοῦτον ἐνδομύχως, ὡς εἰ καὶ τὸ ὄνομα ἦτο γνώριμον τοῦ πράγματος καὶ ἀνήκεν εἰς τὴν ἐποπτείαν αὐτοῦ. ... Ἀρχίζων ὁ παῖς νὰ ἐργάζεται διὰ λέξεων, δηλ. νὰ ὁμιλῇ, ἀρχίζει καὶ νὰ παραβάλλῃ τὰ πράγματα καὶ τὰς ιδιότητας αὐτῶν καὶ ν' ἀντιλαμβάνηται τὰς σχέσεις αὐτῶν, δηλ. νὰ κρίνῃ. Κρίσεις τινὰς π.χ. « ἡ χιών εἶνε ψυχρὰ » δύναται αὐτὸς νὰ ἀνακαλύψῃ ἐν ταῖς πλείσταις ὁμῶς κρίσεσιν μιμεῖται μόνον τοὺς ἄλλους δηλ. ἐπαναλαμβάνει τὰς κρίσεις « προτάσεις » τὰς ὁποίας ἀκούει, ὅπως ἐπανελάμβανε πρότερον τὰς μερικὰς λέξεις (νοήματα). Οὕτω ἀποδέχεται τὰς γνώσεις καὶ τὸν νοῦν, ὁ ὁποῖος ἐπικρατεῖ περίξ αὐτοῦ. »

Ἐπὶ τῆς ἐρλοστάτης ταύτης γνώμης τοῦ σοφοῦ παιδαγωγοῦ ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν γονέων καὶ τῶν διδασκάλων. Ὁ ἄνθρωπος τὸ πρῶτον σχηματίζει ἐποπτείας, μεθ' ἧς, ἀντιλαμβάνεται καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ σχηματίσαντος τὴν ἐποπτείαν ἀντικειμένου, μεθ' ὃ ἀκολουθεῖ ἡ σκέψις καὶ ἡ κρίσις· ἄρα πρὸ τῶν ἐποπτειῶν καὶ λέξεων, σκέψεις καὶ κρίσεις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνωσιν. Καὶ ἄρα, ὅσῳ περισσότεραι αἱ ἐποπτεῖαι καὶ

ὅσῳ περισσότερα ὀνόματα ἀντικειμένων, τόσῳ εὐκολώτερος ὁ σχηματισμὸς σκέψεων καὶ κρίσεων. Ὁ παῖς λοιπὸν ἔχει ἀνάγκην, ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεώς του, περιβάλλοντος ὠραίου καὶ ἀφθόνου εἰς εἶδος καὶ ὁμοίων τοῦ ὁμιλούντων συχνὰ πρὸς αὐτὸν. Ὅσῳ πλουσιώτερον τὸ περιβάλλον, καὶ ὅσῳ ὠραιότερον καὶ ὅσῳ συχνότερον ὁμιλοῦσι πρὸς τὸν παῖδα, τοσοῦτον ταχύτερον ὁμιλεῖ καὶ τοσοῦτον ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον ἀναπτύσσεται πνευματικῶς, σκέπτεται καὶ λέγει. « Πᾶν ὅ,τι ἀκούει ὁ παῖς », λέγει καὶ πάλιν ὁ Λίνδνερ, « περίξ αὐτοῦ, εἶνε διδασκαλία, ἥτις παρέχεται ἀσυνειδήτως καὶ τὴν ὁποίαν εἰσδέχεται ἀσυνειδήτως. Αὕτη ἡ διδασκαλία εἶναι λίαν σπουδαία διότι ἡ συνειδήσις τοῦ παιδὸς ἴσταται ἀνοικτὴ εἰς τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς, ὡς χάρτης ἀγραφος. Ἐρχόμενος ὁ παῖς εἰς τὴν σχολὴν, εἶνε ἤδη ὠπλισμένος διὰ πληθῆος γνώσεων καὶ δεξιοτήτων. Ὡστε δικαίως λέγει ὁ Ἰωάννης Παῦλος ὅτι « ὁ ἄνθρωπος μαθητεύει ἐν τοῖς τρισὶ πρώτοις ἔτεσι τῆς ζωῆς πλείονα, ἢ ἐν τοῖς τρισὶν ἀκαδημαϊκοῖς ».

« Οὕτω λοιπὸν ἀπέκτησεν ὁ παῖς ἐν τῇ πρώτῃ περιόδῳ τῆς ζωῆς θησαυρὸν γνώσεων ὑπὸ τὴν μορφήν ἐποπτειῶν καὶ λέξεων, ὡς καὶ συνδέσεις αὐτῆς εἰς κρίσεις καὶ παραστάσεις· ἀνεπτύχθησαν δὲ παρ' αὐτῷ καὶ τινες πνευματικαὶ ἐνέργειαι, τοῦλάχιστον ἐν ταῖς ἀπλουστάταις αὐτῶν μορφαῖς, οἷον τὸ προσέχειν, συγκρίνειν, νοεῖν καὶ λαλεῖν. Ἐπὶ ταύτας βάσεις ὀφείλει νὰ γίνῃ ἡ περαιτέρω ἐποικοδόμησις ἐν τῇ περιόδῳ τῆς μαθήσεως ». Κατὰ ταῦτα ἡ περαιτέρω ἐκπαίδευσις παντὸς παιδὸς, ἐρχομένου εἰς τὸ σχολεῖον στηρίζεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν ἐποπτειῶν καὶ τῶν λέξεων ἃς ἔχει οὗτος ἐρχόμενος εἰς τὸ σχολεῖον. οὐδὲν τούτου ἀληθέστερον. Καὶ ὁμῶς μικρὰν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου σημείου, ἔδωσαν προσοχὴν οἱ παιδαγωγοὶ καὶ συγγραφεῖς ἀναγνωσματορῶν διὰ τοὺς Ἑλληνόπαιδας.

Τούτου ἕνεκεν μεγίστη βλάβη προσγίνεται εἰς τε τοὺς Ἑλληνόπαιδας καὶ εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ σχολείου.

Περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος ἔσται ὁ λόγος ἐν τῷ ἐπομένῳ τῆς « Αὐγῆς » φυλλαδίῳ.

X. Μαραθεύτης.

Εἰς κοιλιόδουλον.

Πλούσιος εἶσαι καὶ φαγᾶς ... τρῶς μὲ τὰ δύο σου χέρια, καὶ χοῖρος ἐγενεῖς ὡσοῦτος ἀπὸ τὰ χοιρομέρια!..

ΕΥΡΥΡΙΑΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΥΤΥΧΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Όλγοι άνθρωποι εις τόν κόσμον ἦσαν τόσον ἄτυχοι ὅπως ὁ γέρω Τομάζος τοῦ Πρωτόπαπα, ἀπό τό χωρίον Χ. . . τῆς Ὁρεινῆς.

Όλοι μέσα εις τό χωρίον ἐώρτασαν μέ χαράν καί ἀγαλλίασιν τὰ Χριστούγεννα καί μόνον εις τό σπῆτι τοῦ Τομάζου ἐπεκράτει θλίψις καί στενοχωρία. Ἡ κόρη τοῦ Τομάζου, ἡ ὠραία Ἐλεγκοῦ, ἔπασχεν, ὅπως πρὸ καιροῦ, κλίτοι τὰς τελευταίας αὐτᾶς ἡμέρας ὑπέφερε περισσότερον καί ὁ ἀγροτικός ἰατρός, ὁ ὁποῖος τήν ἐπεσκεπτετο τακτικά ὁσάκις ἔκαμε τήν κατὰ μῆνα ἐπίσκεψίν του εις τό χωρίον Χ. . . εἶχεν εἰπῆ ὅτι ἔπρεπε νά ὀδηγηθῆ εις Ἀθήνας ἢ καί εις καμίαν κλινικὴν τῆς Λευκοσίας ἵνα ὑποστῆ καί νέαν ἐγχείρησιν, ἃν ἤθελαν νά τήν σώσουν.

Ὁ Τομάζος δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων ποῦ λυποῦνται τὰ χρέματα προκειμένου περὶ τῆς υἰείας τῶν δικῶν του. Εἰς τὴν ἀρρώστειαν τῆς γυναίκας του (ὁ Θεὸς μακαρίσοι την) ἔφερε δύο ἰατροὺς ἀπὸ τὴν Λευκοσίαν καί αὐτὸ τοῦ ἐκόστισε πολὺ, καίτοι δὲν ἔλαβε τό εὐτύχημα νά σώσῃ τὴν μακαρίτισσαν. Ὑστερα, ὅταν ἀρρώστησεν ὁ μεγάλος του ὁ γυιὸς, αὐτὸς ποῦ ἔλειπε «πέρα» ἔφερε πάλι γιατροὺς ἀπὸ τὴν Χώραν καί ἔκαμαν «κουσοῦλτον» καί αὐτὸ ἐστοίχισε πάλιν πολὺ. Ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἔσωσεν τό παιδί του. Τὴν Ἐλεγκοῦν, πρὸ δύο ἐτῶν τὴν εἶχε συνδεύσει εις Ἀθήνας ὅπου ὑπέστη ἐγχείρησιν εις τὸν «Εὐαγγελισμόν.» Ἐκάθισαν τότε εις τὰς Ἀθήνας πέντε μῆνες καί ἐξώδευε σχεδὸν ἑκατὸν λίρας, χωριστὰ τὰ ὅσα ἔχασεν, ποῦ ἔμειναν πίσω ἢ δουλειᾶς του εις τό χωρίον. Διότι ὁ Τομάζος δὲν ἦτο ὅπως ὅλοι οἱ χωρικοί, ἀδιάφορος πρὸς τοὺς ἰδικούς του καί σκληρός. Δὲν ἐπερίμενε νά ἰδῆ τὸν ἀσθενῆ «νά πνῆ τὰ λοισθία» διὰ νά φωνάξῃ ἰατρὸν ἢ νά τὸν ἀφίση νά ξεψυχήσῃ καί νά πῆ «εἶντα νά τοῦ κάμω ; ὡς καί ψουμὶν τῆς χώρας ἐταῖσά τον καί πάλ' ἐπέθανεν ! » Ὁ Τομάζος, «τὴν κεφαλὴν τους ἄν ἐλαλοῦσαν οἱ δικοὶ του» ἀμέσως ὁ γιαντρός ἔπρεπε «νά βρεθῆ ποπανωθιόν τους.» Οἱ χωριανοὶ του τὸν ἐπερίπαιζαν διὰ τὴν ἀδυναμίαν του αὐτὴν ἀλλ' αὐτὸν ὀλίγον τὸν ἐνδιέφερον. Ἀδιαφοροῦσεν, ἄν θέλετε, καί διὰ τὴν οικονομικὴν καταστροφὴν ἢ ὁποία ἐπέκειτο βεβαίαι δι' αὐτὸν ἐξ αἰτίας τῶν ἰατρῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔλειπαν ἀπὸ τό σπίτι του. Διότι ἡ κακὴ Μοῖρα, ὡς νά ἐξεμεταλλεύετο αὐτὴν του τὴν ἀδυναμίαν καί τὴν τυφλὴν ἀγάπην του πρὸς τοὺς ἀδικούς του, διὰ νά τὸν καταστρέψῃ, ἔκαμεν ὥστε οὐδέποτε σχεδὸν νά λείπῃ ὁ ἀσθενὴς ἀπὸ τό σπίτι τοῦ Τομάζου.

Εἰς τό ὄρεινόν καί ὑγιεινὸν χωρίον Χ. . . ἡ ἀσθε-

νεια εἶνε τι ἄγνωστον καί, παρὰ τὴν φρικώδη ἀκαθαρσίαν των, οἱ κάτοικοι ἀποθνήσκουν συνήθως μετὰ τὰ ἐνενηντα. Μόνον ἡ οἰκογένεια τοῦ Τομάζου, ὡς νά ἐφθονεῖτο ἀπὸ κάποιον δαίμονα, ἔπασχε συνεχῶς καί ἀδιαλείπτως. Δὲν εἶνε λοιπὸν παράδοξον ἐὰν ὁ Τομάζος ἦτο κατὰ χρεως καί ἐὰν ὅλη του ἡ κτηματικὴ περιουσία ἦτο ὑποθηκευμένη εις τὸν ἀξιότιμον κύρ Γεώργιον Κλοφάκην, ἔμπορον γεννημάτων, μπακάλλην, κηριοπώλην καί τοκιστὴν ἐκ Λευκοσίας.

Ὁ κύρ Κλοφάκης προθύμως ἔκαμεν κάθε εὐκολίαν εις τὸν Τομάζον, ὁσάκις ἤθελε χρέματα. Εἰς τὴν ἀσθενεῖαν τῆς γυναίκας του, τὸν ἐδάνεισε πενήντα λίρες «χωρὶς ἀσφάλειαν» καί ποτὲ δὲν ἐβιάζετο διὰ τοὺς τόκους ἢ τό κεφάλαιον μόνον ἀνελέωνε τό γραμματίον κάθε ἕξ μῆνας. Ὅταν ἀρρώστησεν ὁ υἱὸς του, ὁ Τομάζος ἐπῆρεν ἀκόμη τριάντα λίρας καί ἔκαμε γραμματίον διὰ ἑκατὸν εἴκοσι λίρας, διὰ δύο ἔτη, μέ ὑποθήκην ἕνα μῦλον του. Ὅταν ἐφυγεν ὁ υἱὸς του, πρὸ ἕξ ἐτῶν, ὁ Τομάζος ἐχρεωστοῦσεν εις τὸν κύρ Κλοφάκην ἑκατὸν πενήντα λίρας. Ὅταν ἐπανῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν, τό χρέος του ἀνῆλθεν εις τριακοσίας λίρας καί ὅλη ἡ κτηματικὴ περιουσία τοῦ Τομάζου ἦτο ἐνυπόθηκος.

Πρὸ τριῶν περίπου μηνῶν ὁ Τομάζος ἀπεφάσισε νά κατέλθῃ εις Λευκοσίαν καί νά ζητήσῃ ἀπὸ τὸν κύρ Κλοφάκην νέον δάνειον διὰ νά ὀδηγήσῃ τὴν κόρην του εις μίαν κλινικὴν, ἵνα ὑποστῆ ἐγχείρησιν καί ἀφ' ἑτέρου νά ἀγοράσῃ τὰ ἀναγκαῖα διὰ ὁποῖον. Ἦτο τόσον βέβαιος διὰ τὴν καλωσύνην τοῦ κύρ Κλοφάκη καί τό φερέγγυον τῆς περιουσίας του ὁ Τομάζος, ὥστε δὲν ἤθελε νά πιστεύῃ εις τὰ ὄρα του ὅταν ἤκουσε μίαν ξηρὰν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν τοῦ κυρ Κλοφάκη εις τὴν αἴτησίν του. Χωρὶς περιστροφὰς ὁ τοκογλύφος τοῦ ἐδήλωσεν ὅτι τό χρόνος ἐν' πίσω» καί ὅτι τότε μόνον θά τὸν ἐδάνειζεν εἴκοσι λίρας ἀκόμη, ἐὰν ἐδέχετο νά ἀνανεώσῃ ὅλον του τό γραμματίον τό ὁποῖον νά γίνη ἐν μενοκόμενον τετρακοσίω λίρῶν, δι' ἕξ μῆνας. . . Ὁ δυστυχὴς Τομάζος ἐφώνησεν ὅτι τό γραμματίον του λήγει μετὰ δύο μῆνας, ὅτι εἶνε ἄδικον νά «πικερώνῃ τόσου τζερμείδες» ἀλλ' ὁ Κλοφάκης τὸν ἀπεστόμωσε μέ ἕν ἀπότομον «ἔτσι θέλω ἄν δὲν σ' ἀρέσῃ φέρ' μου τοὺς παράδες μου ! »

Ἄ ! βεβαίως. Ἄν ἦτο ἄλλη ἐποχὴ, ὁ Τομάζος ἀμέσως θά εὑρίσκε τὰ χρέματα τοῦ ἀχρείου αὐτοῦ καί θά ἀπηλλάσσετο ἀπ' αὐτὸν τό ταχύτερον ἀλλὰ φέτος τό πρᾶγμα ἦτο ἄδύνατον. Ἡ Ὁρεινὴ ὡς καί ὅλη ἡ Κύπρος, ἔπασχε ἀπὸ δεινὴν ἀχρηματίαν καί εὐτυχὴς ἔπρεπε νά θεωρηθῆ ὁ χωρικός ὁ ὁποῖος νά ἠδύνατο νά εὔρη καί δανεισθῆ πρὸς 20 καί 25 τοῖς ἐκτὸν, μέ ὑποθήκην κτήματος δεκαπλασίας ἀξίας. Ἦτο μία ἀπὸ τὰς ἀστοχίαις τῆς Κύπρου. Δι' αὐτὸ ὁ Τομάζος, ἀφοῦ ἀπετάθη ματαίως πρὸς διαφόρους τοκογλύφους, ἀνῆλθεν εις τό χωρίον του ἀπηλπισμένος.

Ἄρα γε ὑπῆρχον εις τὸν κόσμον καί ἄλλοι δυστυχεῖς ὡς ἂν αὐτὸν ; τό ἕνα του παιδί κατὰκοιτον, τό ἄλλο χαμῆνον (ποιδὸς ζέρει ἄν ζῆ μάλιστα, ἀφοῦ τέσσαρα τόρα ἔτη δὲν ἔγραψε) καί αὐτὸς, ὁ ἄλλοτε τόσον εὐκατάστατος χω-

ρικός, σήμεραν ἐκινδύνευε νὰ μείνη ἄστεγος. Ὁ κύρ Κλοφάκης πρὶν ἢ λήξῃ τὸ γραμματίον του, ἔστειλε δύο φορές γράμμα, ζητῶν τὴν ἐξόφλησιν ὅλου τοῦ ποσοῦ καὶ ἀπειλῶν μὲ «αἰκουέστρο» τὸν Τομάζον, ἐν ἣ περιπτώσει δὲν θὰ ἐξωφλοῦσεν ἅμα τῇ λήξει τὸ γραμματίον.

Β΄.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐφοβεῖτο ὁ Τομάζος καὶ ἤυχετο ὁ κύρ Κλοφάκης, ἐκεῖνο καὶ συνέβη. Ὅτε κατὰ τὰ μέσα Νοεμβρίου, ἔληξε τὸ γραμματίον, ὁ Τομάζος δὲν εἶχεν εὔρει τὸ διὰ τὴν ἐξόφλησιν ἀπαιτούμενον χρῆμα καὶ ὁ μουδὴρ τῆς ἐπαρχίας ἦλθεν ἕνα πρῶτ' εἰς τὸ χωρίον Χ. . . καὶ ἐκόλλησεν εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ καφενεῖου δύο κυανᾶ χαρτιά, διὰ τῶν ὁποίων ἐγένετο γνωστὸν ὅτι τὴν Κυριακὴν 15 Ἰανουαρίου «ἀλά Φράγκα» δηλαδή ἀνήμερα τῆς πρωτοχρονιάς μας, θὰ ἐπωλοῦντο διὰ πλειστηριασμοῦ τὰ κτήματα τοῦ Τομάζου Πρωτόπαπα, ἡδὴ ἐνυπόθηκα εἰς τὸν κ. Γ. Κλοφάκην ἐκ Λευκοσίας. Ὅλοι εἰς τὸ χωρίον ἐλυπήθησαν τὸν Τομάζον, καίτοι ὅλοι τὸν κατέκριναν διὰ «τὲς πελλοξοδίες» του ἕνεκα τῶν ὁποίων ἦλθεν εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν.

Ἐν τούτοις ὁ Τομάζος, ἀφοῦ ἔκαμε τὸ «Μικρὸν Πάσχα» ὅπως ὅπως εἰς τὸ χωρίον του, κατῆλθε τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγ. Στεφάνου, ποῦ ἦτον «ἀλαφρογορτῆ» εἰς Λευκοσίαν, μὲ τὴν ἀσθενῆ ἐλπίδα νὰ μιλάξῃ τὸν κύρ Κλοφάκην ἢ νὰ δυνηθῇ νὰ εὔρη δάνειον διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πλειστηριαστοῦ. Ἀλλὰ χαμένος κόπος. Ὁ κύρ Κλοφάκης ἦτο ἀνένδοτος καὶ οὐδεὶς ἐδέχετο νὰ δανείσῃ τὸν Τομάζον ἄλλος τοκογλύφος, ἐκ φόβου μήπως δυσαρεσθῆτῇ ὁ Κλοφάκης, ὁ ὁποῖος μὲ τόσῃν ὑπομονὴν εἶχε πλέξῃ τὸ δίκτυόν του γύρω ἀπὸ τὸ ἴθῤῥμα του, τὸν Τομάζον. Μάλιστα φουρκισμένος ὁ Κλοφάκης ἀπὸ τὰς ἐπανεπιλημμένας ἐπισκέψεις τοῦ χωρικοῦ, τὸν ἐδίωξεν ἀρκετὰ ἀποτόμως, ἀλλὰ διὰ νὰ δείξῃ ὅτι εἶνε καὶ τίμιος ἄνθρωπος, τοῦ ἐνεχείρησεν ἕνα πράσινον χαρτάκι καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι εἶνε ἀπὸ εἰς διὰ συστημένον γράμμα τοῦ ἐξωτερικοῦ τὸ ὁποῖον νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν πόσταν. Τοῦτο δὲ διότι τὰ γράμματα τοῦ χωρίου Χ. . . ἐδίδοντο πρὸς εὐκολίαν εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Κλοφάκη τὸ ὁποῖον ἐπεσκεπτόντο τακτικὰ χωρικοί, ἐπόθεν τὰ παρελάμβανον.

Ὁ Τομάζος ἔλαβε μηχανικῶς τὸ χαρτίον καὶ ἐξῆλθε ζαλισμένος εἰς τὸν δρόμον. Ἔως τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἢ ἐλπὶς δὲν τὸν εἶχεν ἐγκαταλείψῃ. Ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἐλάμβανε παράτασιν τινα ἀπὸ τὸν Κλοφάκην ἢ ὅτι θὰ εὔρισκε τὰ χρήματα διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπ' αὐτόν. Τώρα δὲ μὲς ἔβλεπε φανερὰ ὅτι ἦτο χαμένος καὶ τὸ περιφρονητικὸν διώξιμον τοῦ τοκογλύφου τὸν ἔκαμε νὰ σκεφθῇ τὸν βίον τῆς πτωχείας καὶ τῆς καταφρονήσεως ὁ ὁποῖος τὸν ἐπερίμενε.

Ἀφρημένος ἐβάδιζε μέσα εἰς τοὺς δρόμους τῆς ἀγορᾶς χωρὶς τίποτε νὰ βλέπῃ καὶ τίποτε νὰ ἀκούῃ ἀπὸ ὅσα συνέβαινον γύρω του. Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του διήλθεν ἢ εἰκὼν τῆς κόρης του, πσυχούσης, ἐλεεινῆς, γυμνητευούσης ἕως ὅτου ὁ θάνατος τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς πενίας. Καὶ τὸ ἄλλο του παιδί; ὁ ζηνητευμένος ἐκεῖνος ποῦ εἶχε τέσσαρα ἔτη νὰ γράψῃ; καὶ ἀμέσως εἰς

τὸν νοῦν τοῦ Τομάζου ἦλθε τὸ πράσινον χαρτί ποῦ του εἶχε δώσει ὁ τοκογλύφος, ὡς διὰ νὰ κόψῃ κάθε δεσμόν μαζί του. Γράμμα ἀσφαλισμένον! ἀπὸ ποῦ θὰ προήρχετο; Ἀπὸ ποῦ ἄλλοῦ παρὰ ἀπὸ τὸν υἱόν του; Ζῆ λοιπὸν ὁ ζηνητευμένος του; καὶ εἰς ποῖαν κατάστασιν. Ἄρα γε ἀποτυχὼν νὰ ζήσῃ εἰς τὰ ξένα, ἐζήτει τὴν βοήθειαν τοῦ πατρός του διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν τόπον του; Ἄραγε ἦτο ἀσθενής; ἦτο πάντοτε τόσον φιλάσθενος!

Γ΄.

Καὶ μὲ τὰς πενθίμους αὐτὰς σκέψεις, ὁ Τομάζος κατηθύνθη εἰς τὸ ταχυδρομεῖον καὶ ἐνεχείρησε τὴν ἀποδείξιν εἰς ἕνα ὑπάλληλον. Νέα ἀπογοήτευσίς. Ὁ ὑπάλληλος ἐζήτει τὴν ὑπογραφήν γνωστοῦ τινος κατοικοῦ τῆς Λευκοσίας ὅστις νὰ βεβαιώσῃ ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ Τομάζος Πρωτόπαπα, εἰδεμὴ δὲν ἔδιδε τὴν ἐπιστολήν. Εἰς ἄλλην περίστασιν ὁ Τομάζος θὰ κατέφευγε πρὸς τὸν κύρ Κλοφάκην, ὅστις προθύμως θὰ ἔκαμνε τὸν κόπον νὰ τὸν εὐκολύνῃ, ἀλλὰ τώρα, μετὰ τὸ διώξιμον ἐκεῖνο, πῶς νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ τοκογλύφου; Εὐτυχῶς κάποιος γνώριμός του, ποῦ εἶχεν ὑπηρετήσῃ ὡς δασονομικὸς ὑπάλληλος εἰς τὸ χωρίον Χ. . . εὐρέθη ἐκεῖ ἐκ συμπτώσεως καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὁ Τομάζος ἐκράτει εἰς χεῖρας του μεγάλον φάκελλον, μὲ πλήθος σφραγίδων ἐπ' αὐτοῦ. Ἐκ πρώτης ὄψεως ἀνεγνώρισε τὸ γράψιμον τοῦ υἱοῦ του καὶ τρέμων, ἦνοιξεν μὲ τὸν «τσιάκκον» του τὸ γράμμα. Περιεῖχεν ἕνα μεγάλον φύλλον χάρτου χειρογραμμένου καὶ ἕν μικρότερον, καρφιστωμένον εἰς τὴν γωνίαν τοῦ μεγάλου, μὲ γράμματα πολυχρώμα καὶ σχέδια διάφορα ἐπ' αὐτοῦ καὶ σφραγίδας.

Ὁ Τομάζος ἀνέγνωσε βραδέως, σχεδὸν συλλαβιστὰ τὰ ἐξῆς, ἀκουμβισμένος εἰς μίαν γωνίαν τῆς στενῆς αἰθούσης τοῦ ταχυδρομεῖου.

Σιέσσα-λιόνε τὴν 15 Ὀκτωβρίου 19...

Ἀγαπητέ μου πατέρα, χαῖρο

εἰς Χ... Κύπρου

Πρῶτον ἐρχομαι νὰ ἐρωτήσω περὶ τῆς καλῆς σας υγείας καὶ δεύτερον, ἂν ἐρωτᾶτε καὶ δι' ἐμὲ, δόξα τῷ Θεῷ καλῶς ἔχω.

Εἶνε σχεδὸν τέσσαρα ἔτη ἀφ' ὅτου ἐφυγα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ δὲν σὰς ἔγραφα καὶ ἴσως νὰ μὲ ἐνομίζετε καὶ πεθαμμένον. Ἐγὼ ὅμως δὲν ἀπέθανα ἀλλὰ ἐργαζόμουν. Ἐργάσθηκα διάφορες ἐργασίαι καὶ ἐγύρισσα σχεδὸν ὅλην τὴν Ἀφρικήν. Πότε σὲ μέρη ἀγρία καὶ πότε πολιτισμένα. Εἰς τὸ Τρανσβάαλ ἐδοῦκα καὶ χωριανούς μας, τὸν Κωστήν τοῦ Πιέρου καὶ τὸν Βασίλην τοῦ Φραντζέσκου, ποῦ ἔχουν καφενεῖον σὲ κάποιον σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου. Ἀπ' αὐτοὺς ἔμαθα πῶς ἐπῆγες στὰς Ἀθήνας γιὰ τὴν ἀδελφήν μου καὶ πῶς ἐξώδευες πολλὰ χρήματα καὶ ἐκαταχρεώθηκες, ἀλλὰ πάλε ἢ ἀδελφή μου εἶνε ἄρρωστη. Ὅμως ἐγὼ τότες ἤμουν πολλὰ στενοχωρημένος καὶ καμμίαν βοήθειαν δὲν εἴμποροῦσα νὰ σου κάμω. Γιαντὸν καὶ δὲν ἔγραφα τίποτε. Ὅμως σήμερα, ποῦ καὶ ἔχω, σοῦ στέλλω χρήματα διὰ νὰ πληρώσῃς τὸ χρέος σου καὶ νὰ κυτιάζῃς διὰ

την ύγεια της αδελφής μου και άμα γιάνη, με τό καλόν νά την ποτιρέψης και εγώ πάλε θά βοηθήσω. Μέσα εις τό γράμμα μου θά εύρης ένα τσέκκιν διά δέκα χιλιάδες φράγκα, πού κάμνουν σχεδόν τετρακόσες λίρες· άμα τό ύπογράψης και τό δείξης εις την μπάγκαν, θά σοῦ δώσουν τούς παράδες μετρητούς, και γράψε μου ότι τούς επήρες και εγώ πάλιν θά κάμω τό χρέος μου. Γιατί εγώ διά σέναν και την αδελφήν μου τυραννούμαι τόσα χρόνια μέσ' στα ξένα και άγρια μέρη και εργαζούμαι οάν τόν σκόλλον και έχω την ζωήν μου μέσα στην φούχταν μου. Έγώ τό κοι' άρχας ετραβήξα τόσα, πού άν τά είξευρα προτιήτερα, ποτέ δεν θάφευγα από την πατρίδα μου. Όμως τόρα εργαζομαι και κερδιζω καλά. Της τύχης μου ήταν και ευρημα έναν Φραντσέζον και αυτός μου έβαλεν κεφάλαια και ευντροφέραμεν και κάθε τέσσερης-πέντε μήνες κάμνομεν έναν ταξείδιν εις τό ερωτικόν και αγοραζόμεν από τούς άγρίους φίλιτσι, δέρματα και λάστιχον και τούς διοῦμεν κουμπιά, τεγκούδια, κανέναν παληοπασμιάν και άλλας και αυτοί ακόμη νομίζουν ότι μᾶς γελοῦν.

Έμεις στέλλομεν εις την Ευρώπην τό λάστιχον και τό φίλιτσι και τά δέρματα και κερδιζόμεν πολλά. Όμως μᾶς στοιχίζουν ως νά τά φέρωμεν εδώ, διότι τά κουβαλοῦν οί μαῦροι μας πάνω εις τές κεφαλές τους. Καί εἶνε αἱμοί αυτοί οί μαῦροι και αναγκαζόμεθα νά μήν αφίνωμεν ποτέ τά όπλα από τά χέρια μας διότι τρέχει κίνδυνον ή ζωή μας περισσότερον και από τά θηρία πού βρισκόμεν καθ' ήμέρα εμπροστά μας.

Όμως ως εδώ φθάνει· άλλην φοράν πάλιν οᾶς γράφω. Καί νά κάμης και μνημόσυνον της μάνας μου γιατί την βλέπω συχνά 'στόν ὕπνον μου. Καί νά δώσης πολλά χαιρετίσματα εις τόν κύρ-Κλοφάκη πού μᾶς ευρέθην τόσες φορές (εδώ ο Τομάζος έγέλασε) και τό γράμμα σας νά τό διευθύνει έτσι και εγώ θά τό πάρω εδῶς. Φιλῶ την αδελφήν μου και της εύχομαι περασικά. Χαιρετίσματα εις όλους τούς χωριανούς και φίλους και

ἀσπάζομαι την δεξιάν σου

ὁ υἱός σου

Νικολῆς Τομάζου Πρωτόπαπα.

Υ. Γ. Νά δώσης εις τόν διευθυντήν της «Αύγης» οκτώ σελλίνα και την Διεύθυνσίν μου και νά του πῆς νά μου στέλλη τό φύλλον του εδώ νά περῶ τές ώρες κάποτε.

ὁ ἴδιος

Όταν ο Τομάζος έτελείωσε την ανάγνωσιν αυτήν έχρειάσθη περισσότερον από έν τέταρτον της ώρας διά νά συγκεντρώση τās ιδέας του. Όστε εἶη ο υἱός του, πού τόν έθεώρει πεθαμμένον. Έζη εις κάποιαν μακρυνήν χώραν, γεμάτην άγρίους ανθρώπους και θηρία, κερδιζών πολλά χρήματα, από τά όποια του έστειλεν αρκετά ώστε νά απαλλαχθῆ από τόν Κλοφάκη, νά σώση τά κτήματά

του και νά θεραπεύση την κόρην του... Καί έφαχνε με συγκίνησιν τό πολύχρωμον χαρτί, τό όποϊον ήτο ο σωτήρ του άγγελος, ώσει διά νά βεβαιωθῆ ότι δεν όνειρεύεται. Καί ως νά έφοβεϊτο μήπως του φύγη, τό έσφιγγεν εις την τραχειάν παλάμην του και εἶζηθεν έρωτῶν πού εἶνε ή Τράπεζα.

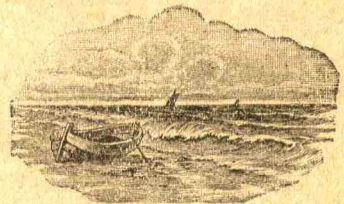
Δ'.

Ημίσειαν ώραν ὕστερον, ο Τομάζος διηυθύνετο εις τό κατάστημα του κυρ Κλοφάκη, σφίγγων μέσα εις τό μανδύλι του τριακοσίας ένενήκοντα λίρας χρυσᾶς και τινα σελλίνα. Έφώναξε δύο γείτονας καταστηματαρχας νά προσέλθωσιν ως μάρτυρες και ένώπιον αυτῶν έμέτρησεν εις τόν εκκληκτον και άποροῦντα τοκογλύφον τās τριακοσίας λίρας του χρέους του και έλαβε τό γραμματίον του έξωφλημένον. Ο κύρ-Κλοφάκης ετόλμησε νά έρωτήση ποῖος του έδωσε τά χρήματα, και ο Τομάζος του άπήντησεν ειρωνικῶς «εσύ, ο ἴδιος;» και εἶζηγησε τί συνέβη με την άποδειξιν της συστημένης επιστολής. Οί δύο έμποροι συνεχάρησαν τόν Τομάζον, ένῶ ο Κλοφάκης παρ' όλίγον νά πάθη άποπληξίαν. Τρεῖς ήμέρας ακόμη άν εκράτιζεν εκείνο τό παληόχαρτον, όλη ή μεγάλη κτηματική περιουσία του χωρικοῦ θά εἶγινετο ιδική του (γιατί ένα κομματί ψωμί.) Καί εις τόν θυμόν του, δεν εύρηκε τίποτε άλλο νά εἰπῆ εἰμή τοῦτο : «εἶντα έθελες τούς μάρτυρες, όλάν Τομάζο, φοῦσαι πού μέναν;» Καί ο χωρικός, εκδικούμενος τά ὅσα από μνηός ὕφιστατο, άπήντησε «Καί καλό έν φροῦμαι, για κύριε Γιῶρκο, τора πού σε έμαθα εἶντα άθθρωπος εἶσαι;» Καί άφῆκε τόν τοκογλύφον νά χωνεύη τόν θυμόν του, ένώπιον τῶν δύο μαρτύρων του έξευτελισμοῦ του.

Ε'.

Πρός τό έσπέρας της ίδιας ήμέρας ο Τομάζος, αγοράσας ο,τι ήδύνατο νά ευχαριστήση την κόρην του ως «πουλουστρήνα», κατηυθύνθη εις τό χωρίον του. Καί όταν εβγήκεν έξω εις τόν κάμπον, ο δυστυχής αυτός άνθρωπος, ο όποϊος από τόσου καιροῦ δεν εἶχεν αισθανθῆ χαράν, σχεδόν μεθυσμένος από την χαράν της ήμέρας εκείνης, ως άνθρωπος πῶν οἶνον κατόπιν μακρᾶς νηστείας, εκέντησε τόν ὄνον του εις καλπασμόν και ὕψωσε την τρεμουλιαστήν γερροντικήν φωνήν του, ένθυμηθείς κάποιο τραγοῦδι της νεότητός του :

Ὁχ! κη' άγταν νά μπαινῶ του χωροῦ
ή σκάλες μου φακκοῦσιν
Κ' ή πόριτες της άάπης μου
άννοῖουν και σφαλοῦσιν.

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΔΙΑ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

ΤΟ ΑΙΜΑ ΚΑΙ ΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ

Εἰς τὴν κατωτέρω ἐπίτομον μελέτην θὰ προσπαθήσω μὲν νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Αὐγῆς» μίαν ἐπίτομον περίληψιν τῶν τελευταίων πορισμάτων τῆς Φυσιολογίας καὶ τῆς Παθολογικῆς Ἀνατομίας εἰς τὴν ὁποίαν, ὑπὸ τὴν μᾶλλον εὐληπτον μορφήν, θὰ περιληφθῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι διὰ πάντα ἄνθρωπον γνώσεις ἐκ δύο ἐπιστημῶν ἐντελῶς νέων.

Αἱ περὶ αἵματος γνώσεις τῶν ἀρχαίων δὲν ἦσαν οὔτε πολλαὶ οὔτε σπουδαῖαι. Μόνον σοβαρὰ εἶνε ἡ γνώμη τοῦ Ἱπποκράτους, ὅστις ἐφρόνει ὅτι πᾶσα ἀσθένεια ὀφείλεται εἰς ἀλλοίωσιν τῶν χυμῶν τοῦ αἵματος. Ἡ γνώμη αὕτη θὰ μᾶς χρησιμεύσῃ κατωτέρω.

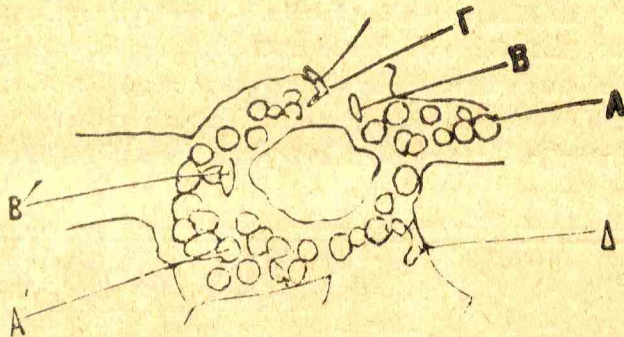
Πρὸ τριῶν περίπου αἰώνων, ὁ Ἄγγλος Χάρβεϋ ἀνεκάλυψε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἡ ἀνακάλυψις καὶ αἱ βελτιώσεις τοῦ μικροσκοπίου παρέσχον τὰ μέσα συστηματικῆς ἐρεύνης καὶ σπουδῆς τοῦ αἵματος. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι αἱ περὶ αἵματος γνώσεις τῆς ἐπιστήμης συνεβάδισαν (καθ' ὃ τελείως ἐξαρτώμεναι ἀπ' αὐτῆς) μετὰ τὴν τελειοποίησιν τοῦ μικροσκοπίου.

ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἐξεταζόμενον τὸ ἄνθρωπινον αἷμα φαίνεται συνιστάμενον ἐκ στοιχείων δύο εἰδῶν. Ἐκ **στερεῶν** κυττάρων ἢ **σφαιρίων**, τὰ ὁποῖα εἶνε δύο εἰδῶν : ἐρυθρὰ καὶ λευκὰ, καὶ ἐξ **ὕγρου** τινος ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὰ σφαιρία αἰωροῦνται ὅπερ καλεῖται **ὄρρος**. Αἱ περὶ αἵματος λοιπὸν γνώσεις τῆς ἐπιστήμης δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρία. α'.) εἰς τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια καὶ τὰς ιδιότητάς αὐτῶν, β'.) εἰς τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰ λευκὰ αἰμοσφαίρια καὶ τὰς ιδιότητάς των καὶ γ'.) εἰς τὰς περὶ τοῦ ὄρρου καὶ τῶν ιδιοτήτων αὐτοῦ.

Ἡ κατάταξις τῶν γνώσεων τούτων δὲν εἶνε τυχαία ἀλλὰ συμφωνεῖ μετὰ τὴν χρονολογικὴν σειρὰν καθ' ἣν αἱ ἐρευναι τῶν ἐπιστημόνων ἔφεραν εἰς φῶς τὰς γνώσεις ταύτας.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον παρασκευασμὰ τι σπῆνης καὶ εὐκόλον, εἶον ἀποτελεῖ ἡ διαφανὴς μεμβράνη τοῦ ποδῆς ζῶντος βατράχου, θὰ ἔχωμεν ζῶσαν εἰκόνα κυκλοφοροῦντος αἵματος. Ἐν τῷ παρασκευάσματι τούτῳ ἀμέσως διακρίνονται τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια, συνωθούμενα ἐντὸς τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων καὶ τόσον πολυάριθμα, ὥστε μετὰ δυσκολίας νὰ δυνάμεθα νὰ ἀνακαλύψωμεν ποῦ καὶ ποῦ κανὲν λευκὸν αἰμοσφαίριον. Αἱ μεταξὺ τῶν δύο εἰδῶν τῶν αἰμοσφαιρίων διαφορὰ εἶνε ἀμέσως καταφανεῖς. Τὰ ἐρυθρὰ εἶνε κατ' ἀναλογίαν σχεδὸν πεντακοσίας φορὰς περισσότερα. Εἶνε ὁμοιομόρφω· στρογγύλα, δισκοειδῆ καὶ τὸ ὀχροκίτρινον χρῶμα των τὰ καθιστᾷ εὐδιάκριτα μέσα εἰς τὸ ἄχρουν περιβάλλον τοῦ ὄρρου. Τὰ λευκὰ εἶνε ἀκανόνιστα τὸ σχῆμα καὶ μεταβάλλουσι συχνὰ τὴν μορφήν των ἵνα προσαρμόζωνται πρὸς τὸ περιβάλλον. Τὰ ἐρυθρὰ εἶνε στερεὰ σχετικῶς κατὰ τὴν κατασκευὴν καὶ δὲν μεταβάλλουσι μορφήν, συνήθως δὲ σπεύδουσι πρὸς τὸ μέσον τῶν ἀγγείων δι' ὧν τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ, ἐνῶ τὰ λευκὰ εἶνε λεπτοφυῆ καὶ πολὺ ἐλαστικὰ καὶ συνωθοῦνται ὑπὸ τῶν ἐρυθρῶν πρὸς τὰ τοιχώματα τῶν ἀγγείων, ὅπου τὸ ρεῦμα τοῦ αἵματος εἶνε βραδύτερον. Ἐνίοτε τὰ λευκὰ αἰμοσφαί-

ρια διαπηδοῦν διὰ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἀγγείων εἰς τοὺς ἴστους καὶ ἡ ιδιότης των αὕτη ἔχει σπουδαίαν σημασίαν.

Σχεδιογράφημα μικροσκοπικοῦ παρασκευάσματος ὑμενίου βατράχου. Α καὶ Α' ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια. Β καὶ Β' ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια ὁρώμενα ἐκ πλάγιον. Α. λευκὸν αἰμοσφαίριον. Γ. λευκὸν αἰμοσφαίριον εἰσδδὸν διὰ τοῦ τοιχώματος τοῦ ἀγγείου εἰς τοὺς ἴστους.

Τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια.

Ἐν σπουδαῖον ζήτημα ὑπῆρχεν ἄλλοτε ἐν τῇ φυσιολογίᾳ τὸ ὁποῖον ὅμως ἐλύθη ὡς καὶ τόσα ἄλλα.

Τὸ ζήτημα : Διατί τὸ αἷμα εἶνε ἐρυθρὸν ; Εὐρέθη λοιπὸν ὅτι ἡ χρωστικὴ οὐσία τοῦ αἵματος εὐρίσκεται εἰς τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια. Καλεῖται **αἰμογλοβίνη** καὶ εἶνε πολυσυνθετωτάτη, ἀσταθῆς, σιδηροῦχος ὀργανικὴ οὐσία. Ἡ σπουδαιότατη ιδιότης τῆς αἰμογλοβίνης εἶνε ὅτι ὅταν ἔλθῃ εἰς συνάφειαν πρὸς περιβάλλον περιέχον ἐλεύθερον, ἢ εὐκόλως ἐλευθερούμενον, ὀξυγόνον (ὀξειδωτικόν) νὰ ἐνώται χημικῶς μετὰ τοῦ ὀξυγόνου τούτου καὶ νὰ τὸ κρατῇ· ὅταν δὲ ἔλθῃ εἰς συνάφειαν πρὸς σῶμα πτωχὸν εἰς ὀξυγόνον (ὀξειδούμενον) νὰ ἀποδίδῃ εἰς τὸ σῶμα τούτο τὸ κρατηθὲν ὀξυγόνον. Ἡ σπουδαιότης τῆς ιδιότητος ταύτης καθίσταται καταφανῆς ἐὰν ἀνασκοπήσωμεν τὸ τί συμβαίνει κατὰ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος.

Ὅταν διέρχεται διὰ τῶν πνευμόνων, τὸ αἷμα ἔρχεται εἰς ἄμεσον σχεδὸν ἐπαφήν μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ὅστις προσάγεται διὰ τῆς εἰσπνοῆς, καὶ τότε ἡ αἰμογλοβίνη παραλαμβάνει μέρος τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ἀέρος τούτου, τὸ ὁποῖον ἀποφέρουσι μετ' αὐτῶν τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια, ὅταν τὸ αἷμα ἐπανέρχεται εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῶν ἀρτηριῶν εἰς ὅλον τὸ σῶμα. Ὅταν λοιπὸν τὸ αἷμα τούτο φθάσῃ εἰς τοὺς ἴστους τοῦ σώματος, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ὀξυγόνον ἔνεκα τῆς καύσεως (ἐργασίας κτλ.) εἶνε ὀλιγώτερον, τότε ἡ αἰμογλοβίνη δίδει εἰς τοὺς ἴστους τούτους (μῦς λ. χ. ἢ ἄλλα ὄργανα) τὸ ὀξυγόνον της καὶ παραλαμβάνει τὸ ἐκ τῶν προϊόντων τῆς καύσεως ἀνθρακικὸν ὀξύ, τὸ ὁποῖον φέρει εἰς τοὺς πνεύμονας ἵνα ἀποβληθῇ διὰ τῆς ἐκπνοῆς. Ἐκ τῆς προσλήψεως τοῦ ὀξυγόνου τούτου τῆς αἰμογλοβίνης, οἱ κουρασμένοι μῦς ἢ τὰ ἐξηνητημένα ὄργανα ἀνακτῶνται νέας δυνάμεις πρὸς ἐργασίαν καὶ συντήρησιν τῆς ἀπαραιτήτου διὰ τὴν ζωὴν θερμότητος διὰ τῆς καύσεως.

(ἀκολουθεῖ)

Εἰς τὸ προδεχῆς : Συνέχεια περὶ ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων.—Τὰ λευκὰ αἰμοσφαίρια καὶ αἱ θαυμάσιαι ιδιότητες αὐτῶν.—Δίστιον, Κόχ, Μετονικώφ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Τὸ παρὸν πρῶτον φύλλον τοῦ Γ'. ἔτους ἀποστέλλεται καὶ πρὸς μὴ συνδρομητάς, ὡς δείγμα. Οἱ μὴ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταί, παρακαλοῦνται θερμῶς νὰ ἐπιστρέψωσιν αὐτὸ, ἀφίνοντες ἐπ' αὐτοῦ τὴν ταμίαν τῆς ἀποστολῆς, ἵνα γνωρίζωμεν τίς ὁ ἐπιστρέφων.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Εἰς τοὺς συνδρομητάς καὶ ἀναγνώστας μας, εὐχόμεθα εὐτυχῆς τὸ νέον ἔτος 1911.

Περιπεισιῶδες ὄπισσόν, μακρὸν καὶ ἀνιερὸν κἄποτε, ἀνεκτὸν ὅμως κατ' ἀνάγκην ἔληξε καὶ τὸ Β'. ἔτος τῆς «Αὐγῆς» καὶ εἰσερχόμεθα εὐέλπιδες εἰς τὸ Γ'. μὲ τὸ ἔμβλημα τὸ ὁποῖον μᾶς ἐδίδαξεν ἕνα ταπεινὸν

κουτὶ σαφελῶν: *Toujours a mieux—Πάντοτε εἰς τὸ καλλίτερον.* Καὶ τὸ ἔμβλημα τοῦτο τὸ μειριόφρον ἄλλὰ καὶ τόσον μεγάλης σημασίας, θὰ εἴμεθα εὐτυχῆς νὰ ἐφαρμόζωμεν, πάντοτε ἐξελισσόμενοι εἰς τὸ καλλίτερον.

Ὅσοι ἐκ τῶν συνδρομητῶν μας θέλουν νὰ ἔχωσιν ἀριστεύουσ τοὺς τόμους τῶν δύο παρελθόντων ἐτῶν, δύνανται νὰ μᾶς ζητήσωσι τὰ ἐλλείποντα αὐτοῖς φύλλα, τὰ ὁποῖα εὐχαρίστως θὰ τοῖς ἀποστείλωμεν.

Ὁ Διευθυντὴς τῆς «Αὐγῆς» πιθανὸν νὰ προβῇ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τὴν ἔκδοσιν καὶ πολιτικῆς ἐφημερίδος, ἵνα ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών του, φανῇ ὠφέλιμος εἰς τὴν πατριδα του δι' ἀρθρογραφίας τελείως ἀμερολήπτου καὶ ἀνιδιοτελοῦς. Ἐὰν ἡ ἔκδοσις αὕτη ἐπιτευχθῇ, οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Αὐγῆς» θὰ ἔχωσι γενναίαν ἔκπτωσιν εἰς τὴν συνδρομὴν ἀμφοτέρων τῶν φύλλων, τῶν ὁποίων ἡ ἔκδοσις θὰ καινοποιοῖ οὕτως ὥστε νὰ εἶνε τακτικωτάτη. Περὶ τούτων θὰ γράψωμεν ἐν καιρῷ τὰ δέοντα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

[Βιβλιογραφεῖται πᾶν βιβλίον οὗτινος ἀποστέλλεται ἀντίτυπον εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Αὐγῆς»].

I. Π. ΠΕΡΔΙΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

ἔκδοσις τρίτη

Περὶ τοῦ βιβλίου ἐγράψαμεν ἐκτενῶς εἰς τὰς δύο προηγουμένας ἐκδόσεις. Τοῦτο προσθένον νῦν, δι' ἡ καταπληκτικῆς ζήτησις αὐτοῦ μαρτυρεῖ δι' εἶνε «ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐχρειάζεται» διὰ τὴν Κύπρον. Ὑποθέτομεν δι' ἃ δὲν θὰ ὑπάρχῃ σήμερον διδάσκαλος ἐν Κύπρῳ ὅστις δὲν ἔχει τὸ ἔργον τοῦτο εἰσηγμένον εἰς τὸ σχολεῖον του, οὔτε ὑπάρχει χωρίον εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἀντηχοῦν οἱ ἐνθουσιώδεις στίχοι

τοῦ παιριωτικωτάτου ποιητοῦ μας, ὥστε θεωροῦμεν πᾶσαν οὐσίαν περιττήν.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ

Διευθυντοῦ καὶ Συντάκτου τοῦ «Ραγιά»

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Ἄρκετὰ κλοῦσιον εἰς ὕλην πρωτότυπον καὶ μὲ μεγάλην τυπογραφικὴν ἐπιμέλειαν καὶ φιλοκαλίαν, ἐξεδόθη τὸ Ἡμερολόγιον τοῦτο, ὅπερ, ἐὰν ἐπαρκῶς ὑποστηρικθῇ καὶ συνεπῶς ἐξελιχθῇ ἐπὶ τὸ βέλτιον, κέκληται νὰ πληρώσῃ αἰσθητὴν διὰ τὴν νῆσον μας ἀνάγκην. Περιέχει ἄρθρα, μελέτας, περιγραφάς, ποιήματα καὶ ἐν γένει πολλὴν ὕλην.

Συνιστᾶται θερμῶς ὑφ' ἡμῶν.

Σελίδες 200 τιμὴ σελ. 2.

Χάρις εἰς τὴν προθυμίαν καλοῦ φίλου τῆς «Αὐγῆς» περὶ ἧλθεν εἰς χεῖρας ἡμῶν φυλλάδιόν τι ὑπὸ τὸν τίτλον

L' ENSEIGNEMENT EN CHYPRE

ἦτοι ἡ «ἐκπαίδευσις ἐν Κύπρῳ» ὑπὸ τοῦ πρώην καθηγητοῦ τῆς Γαλλικῆς ἐπαιῦθα κ. René Delaporte.

Περὶ τοῦ ἀνοήτου τούτου βιβλίου θὰ γράψωμεν προσεχῶς διὰ μακρῶν, ἵνα δείξωμεν πόσον ἐπιπολαίως κρῖνον τὰ καθ' ἡμᾶς μερικοὶ ξένοι, μόνον τὴν κακὴν θέλησιν ἔχοντες ὡς κριτικὸν ἐφόδιον καὶ οὐδὲν ἄλλο.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΣΤΥΛ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ

ΕΝ ΛΕΥΚΟΣΙΑ

Πάροδος τῆς Μεγάλης Ὁδοῦ. Ἐναντι τῆς οἰκίας τοῦ κ. Ἀχ. Κυριακίδου.

Φωτογραφίαι μὲ καλαισθησίαν, μὲ καλὰ ὕλικά, μὲ retouche ἀπαράμιλλον, μὲ τιμὰς μετρίας.

Δοκιμάσατε.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ἐναντι τοῦ καφενεῖου Θωμᾶ

ΕΝ ΛΕΥΚΟΣΙΑ

Εἰς τὸ ἀρτισύστατον τοῦτο φαρμακεῖον ἐκτελεῖται μὲ ἀκρίβειαν καὶ εὐσυνειδησίαν πᾶσα ἰατρικὴ συνταγὴ διὰ νωπῶν φαρμάκων ἐκ τῶν καλλιτέρων ἐργοστασίων Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Γερμανίας εἰς τιμὰς ἐλαχίστας. Μένει ἀνοιχτὸν μέχρι τῆς 11 νυκτερινῆς ὥρας καθεκάστην πρὸς εὐκολίαν τῶν πελατῶν του.

Ἐν αὐτῷ ἐλήφθη ἤδη τὸ Σαλβαρτάν ἢ 606 τοῦ Ἐρλιχ-Χάτα, τὸ θαυμαστὸν κατὰ τῆς συφιλίδος φάρμακον.

Τύποις «Παρυπόδοῦ» Κ. Χ. Ἡσυχίου.